

Warszawa, dnia 13.06.2000 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

RPO/328770/99/II/PS

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 827 62 61
Fax 827 64 53

Pan
Prof. dr hab. Lech Kaczyński
Minister Sprawiedliwości -
Prokurator Generalny

Szanowny Panie Ministrze

W napływającej do mnie korespondencji obywatele podnoszą problem braku możliwości zaskarżenia do sądu zarządzenia prokuratora wydanego w trybie art. 285 § 2 Kodeksu postępowania karnego o przymusowym doprowadzeniu świadka lub biegłego, co ich zdaniem jest sprzeczne z Konstytucją RP oraz ratyfikowanymi przez Polskę aktami prawa międzynarodowego. Należy bowiem zauważyć, iż zgodnie z art. 290 § 2 Kpk w zw. z art. 465 § 2 Kpk na zarządzenie prokuratora o przymusowym doprowadzeniu świadka przysługuje zażalenie wyłącznie do prokuratora nadrzędnego.

Wydaje się, iż wprawdzie czynność ta nie wiąże się z uprzednim zatrzymaniem, to w swej istocie polega na czasowym pozbawieniu wolności, co powinno implikować sądową kontrolę zarządzenia o doprowadzeniu - zgodnie z unormowaniem zawartym w art. 41 ust. 2 Konstytucji, przyznającym każdemu

pozbawionemu wolności nie na podstawie wyroku sądowego prawo do odwołania się do sądu w celu niezwłocznego ustalenia legalności tego pozbawienia - a także z art. 9 ust. 4 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych oraz art. 5 ust. 4 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Rozstrzygnięcie sądu miałoby także znaczenie dla ewentualnych roszczeń odszkodowawczych (art. 41 ust. 5 Konstytucji), wynikających z uznania przez sąd przymusowego doprowadzenia za nieuzasadnione.

Podobne unormowanie zawiera Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, który w art. 136 § 4 przewiduje możliwość przymusowego doprowadzenia świadka w razie niestawienia się na wezwanie bez podania usprawiedliwiającej to niestawiennictwo przyczyny. Stosownie do art. 137 § 1 Kpw przymusowe doprowadzenie stosuje przewodniczący składu orzekającego, a w toku czynności sprawdzających - organ dokonujący tych czynności. Jednocześnie Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia nie przyznaje przymusowo doprowadzonemu świadkowi prawa do złożenia zażalenia do sądu na zarządzenie o przymusowym doprowadzeniu. Co więcej w przypadku zatrzymania świadka na podstawie art. 141 § 1 Kpw na czas konieczny do wykonania tego zarządzenia przepisy Kpw również nie przewidują możliwości wniesienia do sądu zażalenia na zatrzymanie.

Przekazując powyższe uwagi uprzejmie proszę Pana Ministra o zajęcie stanowiska wobec poruszonych zagadnień, a także - w przypadku podzielenia przedstawionych wątpliwości - o rozważenie podjęcia stosownych działań legislacyjnych.

Ponieważ jest to pierwsze pismo, jakie kieruję do Pana Ministra, po objęciu przez Niego stanowiska Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, pozwalam sobie złożyć Panu najlepsze gratulacje, a także życzenia osiągnięcia zamierzonych przez Pana celów.

Mam nadzieję na dalszą, owocną współpracę obu naszych instytucji.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Prof. dr Adam Zieliński